

Πατρών Χρυσόστομος: Εκκλησιαστικοί και άλλοι ηγέτες έχουμε χρέος διατηρήσουμε την παρακαταθήκη των μαρτύρων προγόνων μας (ΒΙΝΤΕΟ)

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πατρών](#)

Αρχιερατική Θεία Λειτουργία τελέσθηκε, σήμερα, στον Ιερό Ναό του Πολιούχου των Πατρών, Αγίου Αποστόλου Ανδρέου, προεξάρχοντας του [Μητροπολίτη Πατρών κ. Χρυσόστομου](#), ο οποίος έκανε συγκινητική αναφορά στην θυσία των 10.000 χιλιάδων και πλέον Πατρέων, σφαγιασθέντων το 1821.

“Έχομεν όλοι μας χρέος Εκκλησιαστικοί και άλλοι ηγέτες, να διατηρήσωμε την παρακαταθήκη που μας παρέδωσαν οι μάρτυρες πρόγονοί μας και την λαμπάδα άσβεστη να διατηρήσωμε, την σκυτάλη δε στους επιγενομένους να παραδώσωμε. Είναι αλήθεια ότι τα τελευταία χρόνια, τις τελευταίες δεκαετίες τόσο το θρησκευτικό, όσο και το εθνικό φρόνημα, αμβλύνθησαν και οι Έλληνες υιοθετήσαμε ένα τρόπο ζωής, αταίριαστο στην πνευματική μας υπόσταση, στην ιστορία μας, στην μακραίωνη ένδοξη πορεία μας. Αυτός ο τρόπος ζωής τεχνηέντως και με περισσή μαεστρία επηρέασε την ζωή μας, η μάλλον επεβλήθη

ως υπηρέτης του πνεύματος της παγκοσμιοποίησεως και της νέας τάξεως πραγμάτων, περνώντας ακόμη και μέσα από τα εκπαιδευτικά συστήματα. **Είναι καιρός να επιστρέψουμε στις ρίζες μας, στις πηγές των ιδικών μας υδάτων, να υποκλιθούμε στην ιστορία μας, να την μελετήσωμεν εις βάθος, να καθαρίσωμε από τις μπογιές τους ανδριάντες των ηρώων μας, να αγαπήσωμε την πατρίδα μας. Όποιος λαός δεν γνωρίζει την ιστορία του, ή την αλλοιώνει και την παραχαράσσει, μη σεβόμενος την ίδια την κοιτίδα του, είναι καταδικασμένος να αφανισθή μέσα στην χοάνη που τον έριξε το σύστημα**“, ανέφερε μεταξύ άλλων στο κείμενο που ανέγνωσε με τίτλο «Στη Μνήμη των χιλιάδων Πατréων που σφαγιάστηκαν από τους Τούρκους το 1821».

Ο Σεβασμιώτατος ανέγνωσε την Απόφαση της Ιεράς Συνόδου, για τον ορισμό του Επισήμου Εορτασμού, εκφράζοντας τις θερμές και ευγνώμονες ευχαριστίες του προς τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμο και τους Σεβασμιωτάτους Συνοδικούς Αρχιερείς.

Εν συνεχεία, τελέσθηκε το πάνδημο **μνημόσυνο** των Σφαγιασθέντων και τέλος, μπροστά στο μνημείο που στήθηκε προς τιμήν τους, ανεπέμφθη **επιμνημόσυνη δέηση**, και ο Σεβασμιώτατος κατέθεσε δάφνινο στεφάνι εκ μέρους του Ιερού Κλήρου και του ευσεβούς Λαού της Αποστολικής Μητροπόλεως των Πατρών.

Στο ιερό Μνημόσυνο παρέστη και ο Θεοφιλέστατος **Επίσκοπος Κερνίτσης** κ. Χρύσανθος, ο οποίος προσήλθε από άλλο Ιερό Ναό, όπου λειτούργησε. Στους εορτασμούς συμμετείχαν Εκπρόσωποι Πολιτικών και Στρατιωτικών Αρχών και Φορέων και πλήθος κόσμου. Συγκινητική ήτο η παρουσία των Πατριωτικών Συλλόγων, με τις Εθνικές Ενδυμασίες, με τις Σημαίες και τα Λάβαρα.

Ολόκληρο το κείμενο του Μητροπολίτη Πατρών με τίτλο: «Στη Μνήμη των χιλιάδων Πατρέων που σφαγιάστηκαν από τους Τούρκους το 1821»

Άγαπητοί μου,

Τήν Κυριακή τῶν Βαΐων τοῦ 1821 βάρφηκε τό ἁγιασμένο, ἀπό τήν θυσία τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, χῶμα τῶν Πατρῶν, μέ τό αἷμα χιλιάδων Πατρέων, οἱ ὅποιοι φρικτῶ καί μαρτυρικῶ θανάτῳ διά πυρᾶς καί μαχαίρας ἐτελειώθησαν ἀπό τοὺς αἰμοσταγεῖς καί βαρβάρους Τούρκους κατακτητάς.

Πολλοί ἐπωλήθησαν ὡς δοῦλοι καί ἄλλοι ἐξεπατρίσθησαν, ἀφήνοντας πίσω τους, ἀποκαΐδια καί τά μαρτυρικά σώματα τῶν ἰδικῶν τους ἀνθρώπων.

Οι σφαγές συνεχίστηκαν και τīs επόμενες ήμέρες του έτους εκείνου, του 1821 δηλαδή. Τό αίμα έρρεε ποταμηδόν από τήν Κυριακή τών Βαίων έως και τήν Μεγάλη Παρασκευή.

Ό Ί.Φιλήμων αναφέρει: «...Αί παραλίοι, οί άγροί και οί χάνδακες τής πεδιάδος έπληρώθησαν άνδρών, γυναικών και παιδίων. Όποιον οί Τούρκοι συνελάμβανον ή κατακρεούργουν ή έρριπτον χαμαί και έσφαττον ως ζών. Τά θυσιαστήρια του Θεού μετέβαλον εις αποπάτους και εις καταγωγή ασελγείας, τάς άγίας είκόνες τών ναών συντρίβοντες καθύβριζον και διά τών ιερών άμφίων περιέβαλον τούς κύνας, πατέρα δε και υιόν, τόν Μητρον Βεγουλόπουλον, αναπείραντες (άφοϋ τούς σούβλισαν, δηλαδή) ήναψαν πυράν και τούς αίχμαλώτους Έλληνας έβίασαν, ίνα ψήσωσι τούτους, τόν ένα κατόπιν του άλλου...»

Ένω ό Πουκεβίλ γράφει χαρακτηριστικά: «...Ουδέποτε παρετηρήθη θέαμα τόσον φρικώδες! Πτώματα άνευ κεφαλών, μέλη διεσπαρμένα, τεμάχια σαρκών έδείκνυν τά ίχνη τής όδοϋ, ήτις ήγεν εις τό κέντρο τών άνθρωποφάγων. Έκεϊ, ωλίσθαιεν ό διαβάτης πατών επί έλους εκ πεπηγότος αίματος κεκαλυμμένου υπό σποδοϋ. Περαιτέρω έδει να διαβή τις ρύακας εξ' έλαίου, οίνου και οίνοπνεύματος. Άλλαχοϋ, ή όδός ήτο πλήρης επίπλων και έμπορευμάτων κατακαέντων. Ίνα αποφύγωμεν τά καταρρέοντα τείχη έπρεπε να προχωρήσωμεν έλικοειδώς, ότε άφικομένων ήμών έκεϊ όπου δερβίσης τις κρατών κεφαλήν παρουσιάζεται ένώπιον του Προξένου και υβρίζει αυτόν. Στρατιώται και μαϋροι πλήρεις λαφύρων ή σύροντες από τής κόμης γυναίκας και παιδιά, έπλήρουν τήν άτμόσφαιραν διά τών άλαλαγμών αυτών. Ά! Όχι! Ουδέποτε τοιαϋται είκόνες έθλιψαν τήν όρασιν τών ανθρώπων...».

Οι περιγραφές τῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων καί τῶν ιστορικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἑλλήνων καί ξένων, ἀλλά καί τῶν μεταγενεστέρων ιστορικῶν, οἱ ὁποῖοι περιέγραψαν καί διέσωσαν τά φρικτά καί ἀποτρόπαια γεγονότα, συγκλονίζουν διαχρονικά, ὄχι μόνο τόν Ἑλληνικό Λαό, ἀλλά καί κάθε ἄνθρωπο, ὅπου καί ἂν εὕρεται, ἀδιακρίτως καταγωγῆς, γλώσσης ἢ θρησκείας.

Όλίγον πρό τῆς καταστροφῆς τῆς ἐνδόξου καί Ἀποστολικῆς πόλεως τῶν Πατρῶν, εἶχαν προηγηθῇ τά γεγονότα τοῦ ξεσηκωμοῦ γιά τήν ἐλευθερία, ἀπό τόν θρυλικό Ἱεράρχη Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανό καί τούς Ὁπλαρχηγούς καί Προκρίτους τῆς Ἀχαΐας, πού ἔμειναν στήν παγκόσμια ἱστορία, ὡς φωνή ἥρωική καί ἀντίσταση δυναμική καί ἀποφασιστική ἐναντίον τῆς ἀπανθρώπου σκλαβιάς 400 ὁλοκλήρων ἐτῶν. Ἦτο ὁ μέγας ξεσηκωμός τοῦ Γένους γιά τήν ἀποτίναξη τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ μέ τήν ἰαχή καί τήν ἀπόφαση «Ἡ νά ἐλευθερωῦμεν ἢ νά ἀποθάνομεν ὅλοι...», ἡ ὁποία ἐξεφράσθη διά τῶν χειλέων τοῦ μεγάλου Ἱεράρχου τῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, στήν Ἀγία Λαύρα στίς 17 Μαρτίου τοῦ 1821 καί λίγες ἡμέρες ἀργότερα 25 Μαρτίου, στήν Πλατεία Ἀγίου Γεωργίου τῶν Πατρῶν. Τήν πρώτη φορά ὅταν ὕψωνε τό ἱστορικό Λάβαρο στό περίπυστο ἐκεῖνο Μοναστήρι καί τήν δεύτερη ὅταν ὕψωνε τήν σημαία τῆς Ἐπαναστάσεως στήν πλατεία τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τῶν Πατρῶν, ὀρκίζοντας κάτω ἀπό τόν Τίμιο Σταυρό τούς Ἀγωνιστάς ἢ γιά τήν νίκη ἢ τήν θανή. Στό Μοναστήρι τῆς Ἀγίας Λαύρας ἔκανε τήν περίφημη διακήρυξη, ἐνῶ ἀπό τήν Πάτρα ἐξαπέλυσε τό περίφημο ἐπαναστατικό «μανιφέστο», τήν ἐπαναστατική προκήρυξη καί διαμαρτυρία δηλαδή, πρὸς τίς μεγάλες δυνάμεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, γιά τά φρικτά μαρτύρια τῶν Ἑλλήνων ἀπό τούς Τούρκους καί τήν ἀπόφαση γιά τόν μέχρι αἵματος ἀγῶνα γιά τήν ἐλευθερία, ζητώντας τήν παρέμβασή τους. Εἶναι τό πρῶτο διπλωματικό κείμενο ἐλεύθερης Ἑλληνικῆς Ἀρχῆς, τοῦ Ἀχαϊκοῦ Διευθυντηρίου δηλαδή, πρὸς ξένες χῶρες. Ἐγγραφε σ' αὐτό κείμενο. «Ἡμεῖς τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος τῶν Χριστιανῶν, βλέποντας, ὅτι ἀπὸ καιροῦ

εἰς καιρὸν κατηφρόνουν ἡμᾶς τὸ ὀθωμανικὸν γένος καὶ σκοπεύει ὄλεθρον ἐναντίον μας πότε μὲ ἓνα, πότε μὲ ἄλλον τρόπον, ἀπεφασίσαμεν σταθερῶς ἢ νὰ ἀποθάνωμεν ὅλοι, ἢ νὰ ἐλευθερωθῶμεν, καὶ τούτου ἕνεκα βαστοῦμεν τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας, ζητοῦντες τὰ δικαιώματά μας· ὄντες λοιπὸν βέβαιοι, ὅτι ὅλα τὰ χριστιανικὰ βασίλεια γνωρίζουν τὰ δίκαιά μας, καὶ ὅχι μόνον δὲν θέλουν μας ἐναντιωθῆ, ἀλλὰ θέλουν μας συνδράμει, καὶ ὅτι ἔχουν τὴν μνήμην, ὅτι οἱ ἔνδοξοι πρόγονοί μας ἐφάνησάν ποτε ὠφέλιμοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Διὰ τοῦτο εἰδοποιοῦμεν τὴν Ἐκλαμπρότητά σας, καὶ σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ προσπαθήσετε νὰ εἴμεθα ὑπὸ τὴν εὐνοίαν, καὶ προστασίαν τοῦ μεγάλου Κράτους τούτου».

Οἱ εἰλικρινεῖς φίλοι Σας

+Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός

+Ὁ Κερνίτσης Προκόπιος

Ὁ Ἀνδρέας Ζαΐμης

Ὁ Ἀνδρέας Λόντος

Ὁ Μπενιζέλος Ροῦφος

Στό σημεῖο αὐτό, ἃς ἀκούσωμε τὴν ἀπάντηση τῶν ξένων δυνάμεων στοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Προκρίτους τῆς Ἀχαΐας, τὴν ὁποίαν υἱοθέτησαν ὅλοι τους, οἱ πρόξενοι, δυστυχῶς:

Πρὸς τοὺς Πανιερωτάτους ἱεράρχας Πατρῶν καὶ Καλαβρύτων καὶ τοὺς κυρίους Προκρίτους τῶν πόλεων τούτων.

«Ἐλαβον τὴν ὑμετέραν διακήρυξιν τῆς 26 Μαρτίου. Δέν ἀπόκειται εἰς ἐμέ νὰ κρίνω περὶ τοῦ δικαίου ἢ τῆς παρανομίας τῶν ἐπιχειρημάτων, τὰ ὅποια ἀναφέρετε. Ὁ Ὑψηλὸς Μονάρχης μου εὐρίσκεται ἐν εἰρήνῃ καὶ πλήρῃ ἁρμονίᾳ μετὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης. Δέν δύναται ἐπομένως νὰ ἰδῇ μετ' ἀδιαφορίας οἵανδήποτε καινοτομίαν εἴτε ἐσωτερικὴν εἴτε ἐξωτερικὴν, τὴν ὁποία ἐπιζητοῦν νὰ εἰσαγάγουν εἰς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν φίλης Δυνάμεως».

Καί ὑπογράφεται τό κείμενο ἀπό κάθε πρόξενο.

Εἶναι χαρακτηριστική ἡ ἀναφορά τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ ὅτι κοντά στά ἄλλα, οἱ Ἕλληνες γιά νά ἐξασφαλίσουν βόλια, γιά τόν ἀγῶνα μέ τήν βοήθεια ἑνός γέροντα κυρ- Ἀνδρέα Ζακυνθinoῦ, μηχανικοῦ, ξεσκέπασαν τόν μολυβδοσκεπάστο Ναό τοῦ Παντοκράτορος, τόν ὁποῖον οἱ Τοῦρκοι εἶχαν μετατρέψει σέ τζαμί.

Δυστυχῶς ὁμως, τό «κάστρο» ἔπεσε μέ «μπαμπεσιά», μέ προδοσία δηλαδή. Τό κακό ἔκανε ὁ μισέλλην Πρόξενος τῆς Ἀγγλίας στήν Πάτρα, Φίλιππος Γκρήν, ὁ ὁποῖος μέ τρόπο σατανικό εἰδοποίησε τόν Γιουσούφ Πασᾶ, νά περάσῃ στήν πόλη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου προκειμένου νά ἐλευθερώσῃ τούς Τούρκους πού εἶχαν ἐγκλωβισθῇ στό κάστρο, χτυπώντας πισώπλατα τούς Πολιορκητάς Ἕλληνας. Ἡ προδοσία αὕτη ἔμεινε στήν ἱστορία ὡς μεγίστη ἐγκληματική ἐνέργεια ἐναντίον τῆς ἀγωνιζομένης γιά τήν ἐλευθερία, Πατρίδος μας. Δυστυχῶς δέν ὑπελόγισαν

τότε οί ξένες δυνάμεις ὅτι ἡ Ἑλλάδα, ἦτο ἡ ἀντίστασις, τό ἀνάχωμα ἔναντι τῶν βαρβαρικῶν ὀρδῶν τῶν ἀπολιτίστων ἀνατολιτῶν, προκειμένου νά μή ἄλωθῇ ἡ Εὐρώπη ὁλόκληρη. Πάτησαν βάνουσα πάνω στό αἵματωμένο καί χλιοπληγωμένο ἀπό μαχαίρας καί ἰκριώματα καί σταυρούς καί σκλαβοπάζαρα καί φυλακές καί μύρια ὅσα βάσανα, σῶμα τῆς μαρτυρικῆς πατρίδος μας. Ὅπως, τί κρίμα, συμβαίνει δυστυχῶς, μέχρι σήμερα.

Ἀπό τίς 20.000 περίπου κατοίκους τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐσφάγησαν, ἐκάησαν, ἐξανδραποδίσθηκαν, ἐξεπατρίσθηκαν, πάνω ἀπό 10.000. Χαρακτηριστική εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ μαρτυρίου τοῦ Παπα-Γιώργη τῆς Ἀλεξιώτισσας, ὁ ὁποῖος ἐσφαγιάσθη ἔμπροσθεν τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς, τήν ὥρα πού λειτουργοῦσε, ἐνῶ αἰχμαλωτίσθηκαν καί ἐπωλήθησαν ὡς δοῦλοι μαζί μέ πλῆθος νέων καί νεανίδων, τά τρία παιδιά του. Τότε ἐμαρτύρησαν καί οἱ Παιδομάρτυρες τῶν Πατρῶν, Χριστόδουλος καί Ἀναστασία, οἱ ὁποῖοι τιμῶνται ὡς Ἅγιοι μαζί μέ τήν πολυάριθμον χορείαν τῶν Νεομαρτύρων τῆς ἁγίας μας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατά τά μαῦρα χρόνια τῆς Τουρκικῆς σκλαβιάς.

Φρικιά ὁ νοῦς καί ἀπό τό ἐμπόριο γυναικῶν καί παιδίων, πού ἐπωλοῦντο σέ δημοπρασία γιά τά σκλαβοπάζαρα τῆς Ἀνατολῆς. Γράφει ὁ Πουκεβίλ: “Τίς γυναῖκες μαζί μέ τά παιδιά τους τίς πωλοῦσαν ὡς κοπάδια αἰγῶν καί προβάτων... Τό ἐμπόριο τοῦτο καθῶς καί τό ὑφιστάμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῶν Πατρῶν, διενεργεῖτο ὑπό τῶν Ἑβραίων, τῶν Βοεμῶν καί τῶν Ἀγγλων”

Μιά πόλις ὁλόκληρη ἔγινε σκόνη καί στάχτη. Ὁ Σπυρίδων Τρικούπης θά σημειώσῃ: “Ἡ ἐμπορικώτερη καί πλουσιότερη πόλις τῆς Πελοποννήσου, ἡ μία τῶν δύο ἐπαναστατικῶν ἐστιῶν καθ’ ἣν πρῶτον ὑψώθη τό σύμβολον τῆς ἐλευθερίας κατεστράφη ἐκ πρώτης ἀφετηρίας παραδοθεῖσα εἰς τό πῦρ καί τήν λεηλασίαν”.

«Ὡ λαιμοί τῶν ἀθῶων παιδιῶν μας, ὦ πλευρά σεβάσμια τῶν μητέρων, γερόντων, κόμαι εἰς αἷμα ἀθλίως βρεγμέναι! (Κάλβος, Λύρα, Ὡδή, 6η,1ζ)

Ὁ Ἱερέας τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας στήν Κωνσταντινούπολη R. Walsh περιγράφει τήν φρίκη ἀπό τά κομμένα κεφάλια, τίς χιλιάδες κομμένα αὐτιά καί τά ἀκρωτηριασμένα μέλη ἀπό τά σώματα τῶν σφαγιασθέντων Πατρινῶν πού μετεφέρθησαν στήν Κωνσταντινούπολη καί ἀδειάστηκαν ἀπό τά σακκιά μπροστά στό Σεράϊ καί στούς δρόμους, γενόμενα βορᾶ τῶν σκύλων.

Ἡ λαϊκή μοῦσα, θρηνωδοῦσα πικρῶς, παρέδωσε τό μέγεθος τῆς συμφορᾶς.

“Ποιός ἔχει πέτρινη καρδιά

καί στήθια από λιθάρια
νά βγῇ στής Πάτρας τά βουνά
στής Πάτρας τά μπουγκάζια
...κλαῖνε μανάδες γιά παιδιά
καί τά παιδιά γιά μάνες..”

Ὅμως ἡ ἐλευθερία βγῆκε ἀπό τά κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τά ἱερά. Ὅσοι ἀπέμειναν, ἐζώσθησαν τά ἄρματα τοῦ χρέους καί τῆς τιμῆς καί ἀφήνοντας πίσω τά συντρίμια, τίς στάχτες καί τά ἐρείπια, ἔχοντας δώσει τόν ὄρκο γιά τήν ἐλευθερία, ἔφθασαν διά τοῦ Σταυροῦ καί τῆς εἰς Ἄδου καθόδου στήν Ἀνάσταση καί κρατώντας τό ἀναστάσιμο Λάβαρο μέ τήν ἀπόφαση ἥ γιά τήν νίκη ἥ τήν θανή, ἀπό τό Μοναστήρι τῆς Παναγίας στόν Ὀμπλό, ὅπου οἱ ἔνοπλοι εἶχαν τό στρατηγεῖο τους, “λεύγας τινάς ἀπέχοντας τῶν Πατρῶν, ἐόρτασαν πρό τοῦ στρατοπέδου τῶν Τούρκων, τό Πάσχα, πληρώσαντες τήν ἀτμόσφαιρα διά τῶν εὐθύμων κραυγῶν τοῦ, Χριστός Ἀνέστη”. Αὐτό ἔψαλαν μέχρι τήν τελική πτώση τοῦ Κάστρου καί τήν Ἀπελευθέρωση τῆς Πάτρας ἀπό τόν τουρκικό ζυγό.

Πόσο δίκηο ἔχει ὁ νεώτερος στιχουργός.

” Τήν ρωμιοσύνη μὴν τήν κλαῖς
Ἐκεῖ πού πάει νά σκύψει
Μέ τό σουγιά στό κόκκαλο
Μέ τό λουρί στό σβέρκο
Νά τήν πετιέται ἀπό ἔξαρχῃς
Κι ἀντρεύει καί θεριεύει
Καί καμακώνει τό θεριό
Μέ τό καμάκι τοῦ ἡλίου”

Αὐτό τό γεγονός ἀναδεικνύομε, ὥς ἔχομε χρέος, ἔναντι τῶν μαρτύρων καί ἡρώων Πατρῶν τῶν πεσόντων μαχαίρα καί ἰκριώμασι καί σταυροῖς ὑπό τῶν Τούρκων, ἀπό τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, 3 Ἀπριλίου 1821, ἕως καί τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς τοῦ ἔτους ἐκείνου.

Ἐπέστη ὁ καιρός καί ἀνασύραμε ἀπό τήν λήθη καί τήν ἀφάνεια, στής μνήμης καί τῆς τιμῆς τήν ἐπιφάνεια, τήν θυσία τόσων χιλιάδων Πατρῶν, πού τά αἵματά τους ἀχνίζουν ἀκόμα στήν Ἀχαϊκή πρωτεύουσα καί γῆ.

Διά τοῦτο καί στήλη τιμῆς καί μνημοσύνης ἐτοιμάσαμε καί στόν αὐλαιο χῶρο τοῦ ἱεροῦ Ἀποστολείου, τοῦ Ναοῦ δηλαδή τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἐστήσαμε δίπλα στίς προτομές τῶν τριῶν μαρτύρων Ἀρχιερέων τῶν Πατρῶν, Νεοφύτου, Γερμανοῦ καί Παρθενίου, τίς ὁποῖες πρό τριετίας πρός τιμήν των ὑψώσαμε καί τελετές λαμπρές ὀρίσαμε νά πραγματοποιηθοῦν καί νά πραγματοποιοῦνται, ὥστε καί τά γεγονότα νά ἀναδείξωμε καί τούς μάρτυρας νά τιμήσωμε, ἀλλά καί τούς ἐπιγενομένους νά διδάξωμε καί νά φωτίσωμε .

Ἀκόμα δέ σέ ὅσους ἠθέλησαν ἡμετέρους ἢ ξένους τά βήματα καί τήν πρακτική τοῦ Γκρήν νά ἀκολουθήσουν, μέ φωνή πεπαρρησιασμένη, νά ἀπαντήσωμεν:

«Ἡ ἱστορία μιά φορά ἐγράφη καί μέ αἵματα ἡρώων καί μαρτύρων ὑπεγράφη. Ὅποιος ἠθέλησε ἢ θά θελήσῃ τίς γραμμές της νά ἀλλοιώσῃ ἢ νά παραχαράξῃ εἰς τήν καταδίκην τῶν Πανελλήνων παραδίδεται καί μέ τό αἰώνιο ἀνάθεμα τιμωρεῖται».

Χρεωστικῶς ἀναφέρω στό σημεῖο αὐτό τήν ἐπαινετή πρωτοβουλία, κατά τά τελευταῖα ἔτη, τῶν παιδιῶν μελῶν τοῦ Λαογραφικοῦ Συλλόγου «Μωραῖτες ἐν Χορῷ», ὥστε νά τιμηθοῦν οἱ μάρτυρες μέ πορεία μνήμης καί τιμῆς ἀπό τό σημεῖο ὅπου εὐρίσκεται ἡ προτομή τοῦ ἀγνοῦ, τοῦ σεμνοῦ ἥρωος Ἰωάννου Παπαδιαμαντοπούλου ἕως τήν Πλατεία Ἁγίου Γεωργίου Πατρῶν, ὅπου ὁ μέγας καί λεοντόκαρδος Ἱεράρχης τῆς Πάτρας Γερμανός, ὑψωσε τήν Σημαία στίς 25 Μαρτίου 1821.

Ἡ ἐκδήλωσις αὕτη ἐτέθη ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν καί ἐστέφθη καί στέφεται ἀπό ἐπιτυχία. Τῆς Λιτανείας καί ἐφέτος προέστη ἡ ἐλαχιστότητά μου, συμμετεῖχαν Ἱερεῖς τῆς πόλεως, ἐνῶ ἡ συμμετοχή τῶν τμημάτων μέ τίς ἐθνικές ἐνδυμασίες ἐσκόρπισε ρίγη συγκινήσεως.

Καί αὕτη ἡ ἐκδήλωσις θά πραγματοποιηθῇ κατ' ἔτος ὑπό τήν αἰγίδα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, τήν παραμονή τῆς Ε' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, ἡμέρας μνήμης τῶν χιλιάδων θυμάτων τῆς τοπικῆς θηριωδίας, στήν Πάτρα τό 1821.

Μέ αἴτημά μας πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεφασίσθη Συνοδικῶς ὡς ἡμέρα μνήμης καί τιμῆς γιά τούς ὑπό τῶν Τούρκων σφαγιασθέντας Πατρινοῦς τό 1821, ἡ Ε' Κυριακή τῶν Νηστειῶν, ἐκάστου ἔτους. Διά τοῦτο χρεωστικῶς καί εὐγνωμόνως εὐχαριστοῦμεν τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον

Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερώνυμον καί τούς Σεβασμιωτάτους Ἀδελφούς Ἀγίους Ἀρχιερεῖς, μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Εἶχαν περάσει μόλις πέντε χρόνια, ἀπό τήν Κυριακή τῶν Βαΐων τοῦ 1821 καί τήν φοβερή σφαγή τῶν Πατρέων. Ἦταν μιά ἄλλη Κυριακή τῶν Βαΐων. Αὕτη τή φορά στό ἁγιασμένο καί μαρτυρικό Μεσολλόγι, οἱ Ἐξοδίτες πέρασαν στήν Ἀθανασία, ζώντας καί ἐκεῖνοι μέσα ἀπό τό δικό τους Πάσχα-Πέρασμα, τήν Ἀνάσταση μιά βδομάδα νωρίτερα. Τό Μεσολλόγι, «τό ράσο τοῦ Δεσπότη του φορεῖ γιά σάβανο καί φωτεινό μετέωρο πετᾶ στόν οὐρανό του». Ἐκεῖ ψηλά συνάντησαν τούς Πατρινοὺς καί ὅλοι μαζί ἔψαλαν στά οὐράνια μέ τήν οὐρανομήκη φωνή τους, τό «Χριστός Ἀνέστη».

Ἐκεῖ πανηγυρίζουν καί τώρα καί στόν αἰῶνα τόν ἅπαντα, μέ λειτουργοὺς τούς Δεσποτάδες τους, τόν Γερμανό τῶν Πατρῶν καί τόν Ρωγῶν Ἰωσήφ καί ὅλους τούς Κληρικούς καί Λαϊκοὺς πού ἔδωσαν τό αἷμα τους γιά τήν Ὁρθοδοξία καί τό Γένος.

Ἀγαπητοί,

Ἐχομεν ὅλοι μας χρέος Ἐκκλησιαστικοί καί ἄλλοι ἡγέτες, νά διατηρήσωμε τήν παρακαταθήκη πού μᾶς παρέδωσαν οἱ μάρτυρες πρόγονοί μας καί τήν λαμπάδα ἄσβεστη νά διατηρήσωμε, τήν σκυτάλη δέ στοὺς ἐπιγενομένους νά παραδώσωμε.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τά τελευταῖα χρόνια, τίς τελευταῖες δεκαετίες τόσο τό θρησκευτικό, ὅσο καί τό ἐθνικό φρόνημα, ἀμβλύνθησαν καί οἱ Ἕλληνες υἱοθετήσαμε ἓνα τρόπο ζωῆς, ἀταίριαστο στήν πνευματική μας ὑπόσταση, στήν ἱστορία μας, στήν μακραίωνα ἔνδοξη πορεία μας.

Αὐτός ὁ τρόπος ζωῆς τεχνηέντως καί μέ περισσή μαεστρία ἐπηρέασε τήν ζωή μας, ἢ μᾶλλον ἐπεβλήθη ὡς ὑπηρετής τοῦ πνεύματος τῆς παγκοσμιοποιήσεως καί τῆς νέας τάξεως πραγμάτων, περνώντας ἀκόμη καί μέσα ἀπό τά ἐκπαιδευτικά συστήματα. Εἶναι καιρός νά ἐπιστρέψωμε στίς ρίζες μας, στίς πηγές τῶν ἰδικῶν μας ὑδάτων, νά ὑποκλιθοῦμε στήν ἱστορία μας, νά τήν μελετήσωμεν εἰς βάθος, νά καθαρίσωμε ἀπό τίς μπογιές τούς ἀνδριάντες τῶν ἡρώων μας, νά ἀγαπήσωμε τήν πατρίδα μας.

Ὅποιος λαός δέν γνωρίζει τήν ἱστορία του, ἢ τήν ἀλλοιώνει καί τήν παραχαράσσει, μή σεβόμενος τήν ἴδια τήν κοιτίδα του, εἶναι καταδικασμένος νά ἀφανισθῇ μέσα στήν χοάνη πού τόν ἔριξε τό σύστημα.

Ὅμως δέν ἐχάθησαν ὅλα, ἢ θά ἔλεγα δέν ἐχάθη τίποτα. Διότι στίς φλέβες τοῦ Ἑλλήνα τρέχει τό αἷμα τῶν ἀγώνων καί τῶν θυσιῶν γιά τήν ἐλευθερία, πού εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ ἀτίμητον.

Ἐντιμότατοι Ἀρχοντες, ἀγαπητοί μου, καθώς βλέπω αὐτή τή στιγμή μπροστά μου σ' αὐτόν τόν Ναό, τά νειᾶτα τῆς Πάτρας νά κρατᾶνε στά χέρια τους, τά σύμβολα τῆς δόξης, τῆς τιμῆς καί τῆς νίκης, φορώντας τίς Ἐθνικές τετιμημένες φορεσιές, σκορπίζοντας ρίγη συγκινήσεως στίς καρδιές μας, αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη, ἀπό τά τρίσβαθα τῆς ψυχῆς μου νά τούς εὐχαριστήσω καί ὡς λόγον ἀκροτελεύτιον νά σημειώσω.

Ὅσο ὑπάρχουν Ἑλληνόπουλα, ὅσο ὑπάρχουν παιδιά αὐτῆς τῆς γῆς καί τῆς πατρίδος πού ξέρουν, νά γονατίζουν μπροστά στούς ἥρωες καί μάρτυρας τοῦ Γένους καί νά δακρύζουν μπροστά στά αἵματα καί τίς θυσίες τους γιά τήν Πίστη καί τήν Πατρίδα•, ὅσο ὑπάρχουν Ἑλληνόπουλα, πού ὅπως μάς ἐδήλωσαν πρό ἡμερῶν στήν Ἀναπαράσταση τῆς Ὁρκωμοσίας τῶν Ἑλλήνων ἀπό τόν Γερμανό, ξέρουν νά ψάλουν ζῶντες ἀκόμα, ἂν χρειασθῇ καί τήν Ἐξόδιο Ἀκολουθία τους, ὡς ἔπραξαν τότε στόν ἔνδοξο καιρό τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, ὅσο ὑπάρχουν λέγω αὐτά τά παιδιά, ἡ Ἑλλάδα θά ζήσει ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν χιλιάδων Πατρέων τῶν φρικτῷ θανάτῳ ὑπό τῶν Τουρκικῶν ὀρδῶν τελειωθέντων.

Ζήτω ἡ ἡρωική Πάτρα.

Ζήτω ἡ Πατρίδα μας, ἡ Ἑλλάδα μας.

Διαβάστε σχετικά: [Η Πάτρα τιμά την μνήμη των 10.000 και πλέον σφαγιασθέντων Πατρέων το 1821 - Λιτανεία της Ιεράς Εικόνας του Αποστόλου Ανδρέου](#)